Ammatillisen koulutuksen kyvykkyys pienten osaamiskokonaisuuksien toteuttamisessa

2026

Esityksessä kuvataan ne ydinosaamiset, joiden avulla ammatilliset oppilaitokset voivat tuottaa vaikuttavia ja asiakaslähtöisiä pieniä osaamiskokonaisuuksia.

POKOT-hanke, Pienet osaamiskokonaisuudet jatkuvan oppimisen tukena

Euroopan unionin osarahoittama

HAMK Hämeen ammatti-korkeakoulu
Haaga-Helia
jamk University of Applied Sciences
OAMK Oulun ammattikorkeakoulu
Tampereen ammattikorkeakoulu

Ammatillisen koulutuksen kyvykkyys
pienten osaamiskokonaisuuksien toteuttamisessa

Ulkoinen vaikuttavuus
Ennakointi ja kumppanuudet

Arvon luominen verkostoissa

Yhdessä enemmän osaamista, vaikuttavuutta ja mahdollisuuksia.

Sisäinen ketteryys
Pedagogiikka ja uudistuminen

1 Osaamistarpeiden ennakointi
Hiljaisten signaalien ja alueellisten tarpeiden tunnistaminen reagoiden niihin nopeasti.

2 Asiakaslähtöinen kumppanuusosaaminen
Luottamuksellisten suhteiden rakentaminen ja osallistaminen yhteissuunnitteluun.

3 Pedagoginen muotoilu
Osaamisen pilkkominen pinottaviksi ja saavutettaviksi kokonaisuuksiksi aitoihin työympäristöihin.

4 Jatkuva uudistumiskyky
Rohkeus kokeilla uusia monipuolisia ratkaisuja ja työtapoja sekä sietää muutoksen tuomaa epävarmuutta.

5 Strateginen- ja prosessiosaaminen
POKOn toteuttaminen, rahoituslogiikan hallinta ja laadunvarmistus osana oppilaitoksen strategias.

Kyvykkyyttä tarvitaan kaikilla tasoilla

Opettaja
- Ammatillinen ja pedagoginen osaaminen
- Palvelumuotoiluosaaminen
- Kyky uudistua ja tehdä yhteistyötä

Tiimi
- Yhteinen ymmärrys ja tavoitteet
- Monialainen osaaminen
- Yhteiskehittäminen ja jakaminen

Koulutuksen järjestäjä
- Mahdollistavat rakenteet ja resurssit
- Strateginen ohjaus ja johtaminen
- Laatu, vaikuttavuus ja kumppanuudet

Osaamiskokonaisuuksilla vastataan muuttuvan työelämän tarpeisiin.

Päivitetty kuva 11/26

Euroopan unionin osarahoittama

HAMK Hämeen ammattikorkeakoulu
Haaga-Helia
jamk University of Applied Sciences
OAMK Oulun ammattikorkeakoulu
Tampereen ammattikorkeakoulu

Ammatillisen koulutuksen järjestäjä pienten osaamiskokonaisuuksien kontekstissa on ennakoiva, työelämäkumppanuuksia rakentava ja pedagogisesti ketterä asiantuntija, joka muotoilee nopeasti muuttuvista osaamistarpeista vaikuttavia, asiakaslähtöisiä ja strategisesti perusteltuja oppimiskokonaisuuksia.

Euroopan unionin osarahoittama

HAMK Hämeen ammatti-korkeakoulu
Haaga-Helia
jamk University of Applied Sciences
OAMK Oulun ammattikorkeakoulu
Tampereen ammattikorkeakoulu

Ennakointiosaaminen

Ydinosaaminen:

- Ymmärtää ennakointityön merkitykset jatkuvassa oppimisessa.
- Tunnistaa hiljaisia signaaleja ja työelämän muuttuvia osaamistarpeita, erityisesti työelämäyhteistyön kautta esiin nousevia.
- Ymmärtää megatrendien, erityisesti digitalisaation, vihreän siirtymän ja teknologisten muutosten vaikutukset osaamistarpeisiin.
- Tunnistaa alueelliset ja paikalliset työelämän osaamistarpeet ja osallistuu alueelliseen ennakointityöhön.
- Hahmottaa oman ammattialan kehityksen kannalta keskeisiä suuntia, poistuvia ja uusia osaamisvaatimuksia.
- Osallistuu ennakointiprosessiin sekä hankkii ja hyödyntää erilaisia ennakointilähteitä pienten osaamiskokonaisuuksien suunnittelussa.
- Reagoi rohkeasti ennakointitiedon ja muuttuvien työelämän tarpeiden pohjalta.
- Hahmottaa oppijoihin ja oppimiseen liittyviä muutoksia (esim. motivaatio, tuen tarpeet, moninaisuus, odotukset).

Euroopan unionin osarahoittama

HAMK Hämeen ammatti-korkeakoulu · Haaga-Helia · jamk University of Applied Sciences · OAMK Oulun ammattikorkeakoulu · Tampereen ammattikorkeakoulu

Asiakaslähtöinen kumppanuusosaaminen ja palveluasenne

Ydinosaaminen:

- Tunnistaa ja hyödyntää alueelliset työelämän verkostot, työelämäfoorumit ja työvoimapalvelut osana oppilaitoksen kumppanuusverkostoa.
- Ymmärtää työelämä- ja yritysasiakkuuden idean: pitkäjänteinen, luottamuksellinen ja molemminpuolinen suhde.
- Vahvistaa työnantajien ja yksilöiden ymmärrystä jatkuvan oppimisen merkityksestä (lisäarvo, työllistyminen, osaamistakuu).
- Viestii pienten osaamiskokonaisuuksien vaikutuksista ja hyödyistä.
- Luo toimivan pieniin osaamiskokonaisuuksiin pohjautuvan toimintamallin, josta hyötyvät eri osapuolet
- Osallistaa asiakkaat suunnitteluun asiakaslähtöisten ratkaisujen muotoilussa.
- Tarjoaa jatkuvan oppimisen mahdollisuuksia työelämän toimijoille ja yksilöille.
- Tunnen ja huomioin asiakkaiden prosessit sekä arjen käytännöt ja realiteetit.
- Omaa hyvät vuorovaikutustaidot, joilla ylläpitää dialogia työpaikkojen rajapinnassa.
- Omaa rohkeutta ehdottaa, markkinoida ja pilotoida uusia ja innovatiivisia ratkaisuja.

Euroopan unionin osarahoittama

HAMK Hämeen ammatti-korkeakoulu · Haaga-Helia · jamk University of Applied Sciences · OAMK Oulun ammattikorkeakoulu · Tampereen ammattikorkeakoulu

Pedagoginen kehittämisosaaminen

Ydinosaaminen:

- Ylläpitää ja seuraa ammattialaan liittyvää osaamista ja asiantuntijuutta.
- Tietää osaamisperusteisuuden periaatteet.
- Tietää osaamisen todentamisen mahdollisuudet sekä arvioinnin eri mallit ja menetelmät.
- Muotoilee pieniä osaamiskokonaisuuksia asiakkaan tarpeiden kannalta.
- Suunnittelee pieniä osaamiskokonaisuuksia työpaikkojen tarvitsemiin ja arvostamiin kokonaisuuksiin.
- Kokoaa oppimissisällöt joustavasti suoritettaviksi ja pinottaviksi kokonaisuuksiksi.
- Hallitsee digipedagogiikan suunnittelun (verkko, hybridi, saavutettavuus, kielitietoisuus) ja tunnistaa opetusteknologian pedagogiset mahdollisuudet.
- Muotoilee omaehtoisia ja itsenäisesti suoritettavia koulutuskokonaisuuksia.
- Suunnittelee oppimista autenttisiin työelämäympäristöihin.
- Räätälöi koulutuksia ja toteuttaa niitä työpaikan prosesseissa, tiloissa ja laitteilla.
- Ymmärtää oppijoiden moninaisuuden vaikutukset oppijalähtöisiin oppimisprosesseihin.
- Ymmärtää saavutettavuuden ja inklusiivisten ratkaisujen merkityksen sekä huomioi ne koulutuksia suunnitellessa.
- Tietää Suomen tutkintojen ja muiden osaamiskokonaisuuksien viitekehyksen.

Strateginen- ja prosessiosaaminen

Ydinosaaminen:

- Ymmärtää jatkuvan oppimisen ja pienten osaamiskokonaisuuksien käsitteet, rahoituslogiikan ja laatuvaatimukset.
- Ymmärtää jatkuvan oppimisen strategiset linjaukset (esim. Jatkuvan oppimisen strategia 2030) ja niiden yhteydet oppilaitoksen omaan strategiaan (suunta, arvot ja tavoitteet).
- Tiedostaa oman roolinsa jatkuva oppimisen palveluiden tuottajana alueellisesti ja valtakunnallisesti.
- Hahmottaa oman työnsä merkityksen ja roolin osana laajempaa jatkuvan oppimisen kokonaisuutta ja toimii sen tavoitteita edistäen.
- Hyödyntää tutkimustietoa ja selvityksiä pienten osaamiskokonaisuuksien kehittämisessä.
- Tunnistaa koulutustoimintaan vaikuttavat oppijoita ja työelämää koskevat muutostekijät sekä jatkuvan oppimisen aseman oppivelvollisten koulutuksien rinnalla.
- Suunnittelee ja kehittää pienten osaamiskokonaisuuksien tuotteistamisen, viestinnän ja toteutuksen prosesseja sekä vastuuttaa niihin liittyvät roolit/tehtävät.
- Mahdollistaa tarvittavan infrastruktuurin (tietojärjestelmät ym.).
- Toimii oppilaitoksen laadunhallintajärjestelmän mukaisesti.
- Ymmärtää, miten toimitaan markkinaehtoisesti (esim. tuotteistaminen, tarjotinajattelu).
- Perustelee pienten osaamiskokonaisuuksien vaikuttavuutta (esim. työllistyminen, osaajapula, täsmäosaaminen).
- Uudistaa, mahdollistaa ja resursoi henkilöstön osaamisen jatkuvan kehittymisen.
- Huomioi pedagogisissa ratkaisuissa oppilaitoksen strategiset tavoitteet.

Euroopan unionin osarahoittama

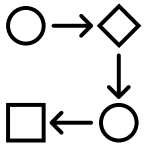
HAMK Hämeen ammatti-korkeakoulu · Haaga-Helia · jamk University of Applied Sciences · OAMK Oulun ammattikorkeakoulu · Tampereen ammattikorkeakoulu

Uudistumiskyky ja innovaatio-osaaminen

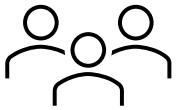
Ydinosaaminen:

- Ymmärtää, että pienten osaamiskuvausten kehittäminen ja toteuttaminen vaativat uudenlaisia työtapoja ja ajankäyttöä.
- Luo uusia ratkaisuja oppijoiden moninaistuviin tarpeisiin.
- Edistää uusien opetusteknologioiden käyttöönottoa, mukaan lukien tekoälypohjaiset ja digitaaliset ratkaisut.
- Omaa valmiudet moniammatilliseen ja työelämäläheiseen yhteiskehittämiseen esim. muotoillessa moniosaajakoulutuksia.
- Tunnistaa oman asiantuntijuutensa ja potentiaalinsa sekä tekee ne näkyviksi.
- On utelias, oppimishaluinen ja ennakkoluuloton oman substanssiosaamisensa suhteen.
- Sietää muutoksia ja epävarmuutta sekä reagoi joustavasti muutostilanteissa.
- Reflektoi sekä jakaa hyviä käytäntöjä ja toteutustapoja pienistä osaamiskuvauksista.

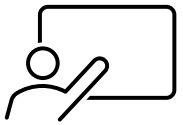
Osaamiskuvausta voi käyttää kolmella tasolla

Oppilaitostaso: Johto hyödyntää mallia strategisessa resursoinnissa ja osaamisen johtamisessa. Se antaa raamit sille, miten henkilöstön osaamista on kehitettävä, jotta organisaatio voi toimia edelläkävijänä jatkuvassa oppimisessa.

Tiimi- ja yksikkötaso: Osaamiskuvaus auttaa tiimejä rakentamaan yhteisen käsityksen siitä, millaista osaamista pienten osaamiskokonaisuuksien laadukas suunnittelu ja toteutus edellyttävät. Se tukee tiimejä toimimaan työelämälähtöisesti ja pedagogisesti laadukkaasti.

Opettajataso: Yksilö käyttää osaamiskuvausta henkilökohtaisen kehittymisensä peilinä, tunnistaen asiantuntijuuttaan erityisesti pienten osaamiskokonaisuuksien suunnittelussa, toteutuksessa ja laadunvarmistamisessa.

Euroopan unionin osarahoittama

HAMK Hämeen ammatti-korkeakoulu · Haaga-Helia · jamk University of Applied Sciences · OAMK Oulun ammattikorkeakoulu · Tampereen ammattikorkeakoulu

Tiivistelmä osaamiskuvauksen laadintaprosessista

Osaamiskuvaus muodostettiin osallistavassa prosessissa, jossa aineistolähteinä hyödynnettiin ensisijaisesti oppilaitoshenkilöstölle (n=49) suunnattuja strukturoituja keskustelutilaisuuksia (8 kpl), jotka toteutettiin ilmiökeskusteluina.

Keskustelutilaisuuksissa kerätty aineisto muodostui hanketoimijoiden kirjaamista muistiinpanoista. Aineisto analysoitiin laadullisen sisällönanalyysin keinoin peilaten havaintoja Spencerin ja Spencerin (1993) kompetenssimalliin. Mallin ydinajatus on, että erinomainen suoriutuminen perustuu usein piileviin tekijöihin, ei vain näkyviin taitoihin. Aineisto käsiteltiin täysin anonymisoituna, ja teemoittelun tukena hyödynnettiin tekoälyavusteista analyysia.

Analyysin tuloksena tunnistettiin viisi toisiaan täydentävää ydinosaamisaluetta, jotka jäsentävät ammatillisen koulutuksen kyvykkyyttä pienten osaamiskokonaisuuksien toteuttamisessa.

Muodostettua osaamiskuvausta syvennettiin ja tarkennettiin ammatillisten oppilaitosten johdon haastatteluista (12 kpl), hanketapahtumissa kerätyn tiedon ja suoraan oppilaitosten toimijoilta saadun palautteen avulla. Näin varmistettiin, että osaamiskuvaus heijasti monipuolisesti eri osapuolien havaintoja.

Osaamiskuvaus on tehty POKOT-hankkeen toimenpiteenä. Tekijät: Kilja Päivi, Mäntykangas Ulla ja Pakanen Lotta sekä hankkeen muut asiantuntijat aineiston täydentäjinä ja kommentoijina.

Euroopan unionin osarahoittama

HAMK Hämeen ammatti-korkeakoulu · Haaga-Helia · jamk University of Applied Sciences · OAMK Oulun ammattikorkeakoulu · Tampereen ammattikorkeakoulu